NORAKSTS
Lieta Nr.A42644207
Lietvedības Nr.A1662-09/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2009.gada 4.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis O.Priedītis,

piedaloties pieteicējai *K.J.*,

atklātā tiesas sēdē 2009.gada 31.augustā izskatīja administratīvo lietu Nr.A42644207, kas ierosināta pēc *K.J.* pieteikuma par Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka 2007.gada 4.oktobra lēmuma Nr.D57/1-32/9 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 2.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *K.J.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2007.gada 5.novembra lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A42644207 par Rīgas pašvaldības policijas (turpmāk arī – atbildētāja) priekšnieka 2007.gada 4.oktobra lēmuma Nr.D57/1-32/9 (turpmāk arī – pārsūdzētais Lēmums) atcelšanu.

[2] No lietas materiāliem izriet, ka 2007.gada 3.septembrī Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vecākā inspektore *S.V.* sastādīja pieteicējai administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.1.4.-09/2007/0707 (veidlapa ZV Nr.004573) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk arī – LAPK) 155.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu par to, ka SIA „*/Nosaukums/*” veikalā */adrese/*, Rīgā, viņa kā pārdevēja pārdeva tabakas izstrādājumus personai, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu, neievērojot likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu” 7.panta trešās daļas prasības.

Izskatot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembrī pieņēma lēmumu Nr.D-57/9-6/61, ar kuru nolemts saukt pieteicēju pie administratīvās atbildības par LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu, uzliekot naudas sodu Ls 200 apmērā.

Nepiekrītot Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmumam Nr.D-57/9-6/61, pieteicēja to apstrīdēja Rīgas pašvaldības policijas priekšniekam.

Rīgas pašvaldības policijas priekšnieks 2007.gada 4.oktobrī pieņēma lēmumu Nr.D57/1-32/9, ar kuru nolēma Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmumu Nr.D-57/9-6/61 atstāt negrozītu, bet pieteicējas sūdzību noraidīt.

Pārsūdzētais Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem:

[2.1] Nav konstatējami tādi apstākļi, kas mīkstinātu atbildību par pieteicējas izdarīto administratīvo pārkāpumu un kuri nebūtu ņemti vērā, pieņemot Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmumu Nr.D-57/9-6/61 un uzliekot pieteicējai administratīvo sodu.

[2.2] Saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī, lai tiesību pārkāpējs un citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

LAPK 155.panta trešā daļa par tabakas izstrādājumu pārdošanu nepilngadīgajiem paredz uzlikt naudas sodu pārdevējam no 200 līdz 250 latiem, tādējādi konstatējams, ka ar pieteicējai piemērots mazākais iespējamais naudas sods.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam Lēmumam, pieteicēja iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā pieteicēja lūdz atcelt pārsūdzēto Lēmumu, norādot šādus argumentus:

[3.1] Lietas izskatīšana un Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmuma Nr.D-57/9-6/61 pieņemšana notika pieteicējas prombūtnē. 2007.gada 6.septembrī pieteicēja tika izsaukta uz Rīgas pašvaldības policiju un iepazīstināta ar pieņemto lēmumu, tādējādi pieteicējai nebija iespējas aicināt notikuma lieciniekus un advokātu, lai aizstāvētu savas tiesības.

[3.2] Pieteicējai ir nopietnas problēmas ar redzi (3.pakāpes miopija), tādējādi viņai bija grūti precīzi noteikt jaunieša vecumu, kuram pārdevusi cigaretes. Jaunietim bija 17 gadi, bet viņš izskatījies vecāks par savu vecumu un bija liela auguma. Pārkāpuma brīdī pieteicēja bija pārliecināta, ka jaunietis ir pilngadīgs, bet veikala administrācija nebrīdināja pieteicēju, ka viņai jāprasa dokumenti visos gadījumos, arī tad, kad jaunieši izskatās pilngadīgi.

[3.3] Veikalā pieteicēja strādājusi tikai 3 mēnešus – vasaras laikā. Pieteicējai nav naudas, lai samaksātu administratīvo sodu Ls 200 apmērā. Pieteicējas ģimenē ir 5 cilvēki (tēvs, māte, pieteicēja un divas māsas). Strādā tikai tēvs, kuram ir neliela alga, māte ir mājsaimniece, bet māsas arī ir skolnieces. Pieteicējai nav nekāda privātīpašuma vai mantas, kuru varētu

pārdot, lai samaksātu sodu, tādējādi pieteicēju nevar saukt pie administratīvas atbildības un sods atceļams vai tā apmērs samazināms.

[4] Atbildētājas - Rīgas pilsētas pašvaldības, pusē pieaicinātā iestāde - Rīgas pašvaldības policija, tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteicējas pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, minot šādus argumentus:

[4.1] Lietā nav strīda par faktu, ka pieteicēja pārdevusi tabakas izstrādājumus nepilngadīgai personai, kas fiksēts ar lietas materiālos esošajiem dokumentiem.

LAPK 155.panta trešajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma subjekts ir pārdevēja (konkrētajā gadījumā sūdzības iesniedzēja), kura pārdevusi tabakas izstrādājumus nepilngadīgajam, līdz ar to ir pamats saukt pieteicēju pie administratīvās atbildības.

[4.2] Nav nozīmes faktam, ka pieteicēja maldījusies par personas vecumu, jo administratīvā pārkāpuma subjektīvā puse ir vainīgās personas attieksme pret izdarīto pārkāpumu. Konkrētajā gadījumā uzskatāms, ka administratīvais pārkāpums ir izdarīts aiz neuzmanības, proti, pieteicēja nav paredzējusi kaitīgo seku iestāšanās iespēju, kaut gan viņai vajadzēja un viņa varēja to paredzēt.

[4.3] Saskaņā ar LAPK 155.panta trešo daļu atbildētājai bija pienākums izdot konkrētu administratīvo aktu, ja tiek konstatēti fakti, kuri tam ir par pamatu. Tādi fakti tika konstatēti, līdz ar to lietderības apsvērumi atbilstoši Administratīvā procesa likuma 65.pantam iestādei bija jāizdara tikai piemērojamā soda ietvaros, kā rezultātā pieteicējai piemērots minimālais sods, tādējādi lietas objektīvai izskatīšanai vairs nav nepieciešami papildus lietderības apsvērumi.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā ietvertos argumentus.

[6] Uz tiesas sēdi atbildētājas pārstāvis nebija ieradies. 2009.gada 28.augustā Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā saņemts atbildētājas pārstāvja iesniegums, kurā norādīts, ka atbildētājas pārstāvim nebūs iespējams ierasties uz tiesas sēdi. Iesniegumā izteikts lūgums izskatīt lietu bez atbildētājas pārstāvja klātbūtnes. Ievērojot Administratīvā procesa likuma 214.panta pirmo daļu, tiesa lietu izskatīja bez atbildētājas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopumā, noklausoties pieteicējas tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[8] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus:

[8.1] 2007.gada 3.septembrī Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vecākā inspektore *S.V.* sastādīja pieteicējai administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.1.4.-09/2007/0707 (veidlapa ZV Nr.004573) *(lietas 25.lapa)* par LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu par to, ka SIA „*/Nosaukums/*" veikalā */adrese/*, Rīgā, viņa kā pārdevēja pārdeva tabakas izstrādājumus personai, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu, neievērojot likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu" 7.panta trešās daļas prasības.

[8.2] 2007.gada 6.septembrī Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i., izskatot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, pieņēma lēmumu Nr.D-57/9-6/61 *(lietas 32.-33.lapa)*, ar kuru nolemts saukt pieteicēju pie administratīvās atbildības par LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu, uzliekot naudas sodu Ls 200 apmērā.

[8.3] Nepiekrītot Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmumam Nr.D-57/9-6/61, pieteicēja to apstrīdēja Rīgas pašvaldības policijas priekšniekam *(lietas 18.lapa)*.

[8.4] 2007.gada 4.oktobrī Rīgas pašvaldības policijas priekšnieks pieņēma lēmumu Nr.D57/1-32/9 *(lietas 20.-22.lapa)*, ar kuru nolēma Rīgas pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieka p.i. 2007.gada 6.septembra lēmumu Nr.D-57/9-6/61 atstāt negrozītu, bet pieteicējas sūdzību noraidīt.

[9] Saskaņā ar likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu" 7.panta trešajā daļā noteikto, aizliegts pārdot tabakas izstrādājumus personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem. Par to tabakas izstrādājumu tirdzniecības vietās jābūt attiecīgam uzrakstam. Šaubu gadījumā pēc tirdzniecības vai policijas darbinieka pieprasījuma pircējam jāapliecina savs vecums, uzrādot personu apliecinošu dokumentu.

LAPK 155.panta trešajā daļā noteikts, ka par alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu pārdošanu nepilngadīgajiem uzliek naudas sodu no divsimt līdz divsimt piecdesmit latiem.

Tādējādi, lai piemērotu administratīvo sodu par LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir nepieciešams

konstatēt, ka pārdotā prece ir alkoholiskais dzēriens vai tabakas izstrādājums, un ka šī prece ir pārdota nepilngadīgai personai.

[10] LAPK 243.pants nosaka, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Šos faktus konstatē ar šādiem līdzekļiem: ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar cietušā un liecinieku liecībām, eksperta atzinumu, lietiskajiem pierādījumiem, protokolu par priekšmetu un dokumentu izņemšanu, citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

Izskatāmajā lietā kā pierādījumi ir administratīvā pārkāpuma protokols Nr.1.4.-09/2007/0707 *(turpmāk – Protokols)*, kases čeka 0768511 kopija *(lietas 23.lapa)*, *I.S.* paskaidrojums *(lietas 27.lapa, tulkojums lietas 43.lapā)*, RPP Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas vecākā inspektora *S.V.* 2007.gada 3.septembra ziņojums *(lietas 30.lapa)*.

Saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta atzīto *(sk. 2007.gada 15.februāra sprieduma lietā Nr.SKA 48/2007 14.punkts, 2007.gada 22.februāra spriedums lietā Nr.SKA 52/2007 8.punkts)* atbilstoši LAPK 243.panta otrajai daļai administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā konstatē, citstarp, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības. Minētā LAPK norma Administratīvo lietu departamenta ieskatā ir speciālā tiesību norma attiecībā pret Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmo daļu. Līdz ar to administratīvo pārkāpumu lietās personas, kuru sauc pie administratīvās atbildības, paskaidrojumi uzskatāmi par patstāvīgu pierādīšanas līdzekli. Tādēļ pieteicēja uz vietas sniegtie paskaidrojumi ir vērtējami kā patstāvīgs pierādījums.

Tātad *K.J.* notikuma vietā sniegtie paskaidrojumi *(lietas 25.lapa, tulkojums lietas 44.lapā)* ir vērtējami kā patstāvīgs pierādījums šajā lietā.

[11] Izvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa konstatē:

[11.1] Pieteicēja, sniedzot paskaidrojumus notikuma vietā, ir atzinusi, ka pārdevusi tabakas izstrādājumus – cigaretes „Winston blue 10", personai, kura, kā vēlāk noskaidrots, bija nepilngadīga (*/personas kods/*, septiņpadsmit gadi un divi mēneši notikuma brīdī). Pieteicēja kā attaisnojumu norāda to, ka strādā tirdzniecības vietā nesen, pircējs vizuāli izskatījies pilngadīgs, bet pieteicējai ir redzes problēmas.

[11.2] Pieteicēja ir iepazinusies ar Protokolā norādīto, iebildumus nav izteikusi. Protokolā ir identificēta pieteicēja kā pārdevēja (norādīti atbilstoši

personas dati), dots īss pārkāpuma, tā izdarīšanas vietas apraksts, norādīts normatīvais akts (tā pants un punkts), kura prasības nav ievērotas, kā arī norādīta LAPK norma, kurā paredzēta sankcija par šādu administratīvo pārkāpumu.

[11.3] Nepilngadīgā persona *I.S.* paskaidrojumā norāda, ka norādītajā tirdzniecības vietā ir iegādājies tabakas izstrādājumus – cigaretes. Pārdodot šo preci pārdevēja nav noskaidrojusi viņa vecumu.

[11.4] Policijas darbinieka dienesta ziņojumā norādīts, ka dienesta pienākumu pildīšanas laikā ievērojuši situāciju, kad, iespējams, nepilngadīgai personai pārdoti tabakas izstrādājumi. Veikta apstākļu pārbaude, kuras laikā noskaidrots, ka persona ir nepilngadīga, par šiem faktiem kā arī par normatīvo aktu prasībām informēta pārdevēja, sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, iebildes no pieteicējas puses nav izteiktas.

[12] Ņemot vērā izvērtēšanas laikā konstatēto, tiesa secina, ka lietā pēc būtības nav strīda par to, ka tieši pieteicēja kā pārdevēja tirdzniecības vietā pārdevusi tabakas izstrādājumus – cigaretes „Winston Blue 10", nepilngadīgai personai. Lietā esošie pierādījumi savstarpējā kopsakarībā pierāda šo faktu, nav konstatējamas nekāda veida pretrunas vai šaubas, kas norādītu uz savādāku notikumu norises gaitu vai apstākļiem. Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka vizuāli atšķirt septiņpadsmit gadus un divus mēnešus vecu personu no astoņpadsmit gadu vecumu sasniegušas personas var būt apgrūtinoši, bet šādā gadījumā preču pārdevējam ir pienākums pārliecināties par personas vecumu pieprasot uzrādīt personu apliecinošu dokumentu, nevis vieglprātīgi paļauties, ka vizuālais vērtējums ir bijis pareizs.

Pieteicēja tiesas sēdē paskaidrojumu sniegšanas laikā atzina, ka pārdevusi tabakas izstrādājumus nepilngadīgai personai un nekādā veidā nemainīja iepriekš sniegtos paskaidrojumus.

LAPK 9.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Ievērojot lietā esošos pierādījumus, tiesas izdarītos secinājumus, atzīstams, ka pieteicējas darbībās ir konstatējamas LAPK 155.panta trešajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs, pārkāpums izdarīts aiz neuzmanības, līdz ar to atbildētāja pamatoti saukusi pieteicēju pie administratīvās atbildības.

[13] Tiesas sēdē pieteicēja paskaidroja, ka Lēmumu pārsūdzējusi tādēļ, ka, viņas prāt, atbildētāja, pieņemot pārsūdzēto Lēmumu par viņas saukšanu pie administratīvās atbildības un nosakot soda mēru, nav ņēmusi vērā viņas

personību, vainas pakāpi, mantisko stāvokli un atbildību mīkstinošos apstākļus.

Izvērtējot šīs pieteicējas izteiktās iebildes, tiesa tās noraida kā nepamatotas.

Izskatāmajā lietā atbildētāja pamatoti atzinusi pieteicēju par vainojamu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Pieteicējas norādītās iebildes par viņas personību, vainas pakāpi, mantisko stāvokli un atbildību mīkstinošos apstākļiem ir saistāmas ar izvērtējumu nosakot soda apmēru. Kā redzams no pārsūdzētā Lēmuma, tad atbildētāja pieteicējai ir piemērojusi administratīvo sodu – naudas sodu, Ls 200 apmērā, tas ir – sankcijā noteikto minimālo sodu. Tā kā atbildētāja pieteicējai ir noteikusi mazāko iespējamo sodu, tad papildus lietderības apsvērumu izdarīšana nav nepieciešama un lietderīga, jo tas nekādā veidā nevar ietekmēt soda apmēru – atbildētāja nav tiesīga noteikt zemāku soda apmēru, ne kā to paredz likumdevēja noteiktais, jo LAPK normas neparedz iespēju institūcijām (amatpersonām), kuras ir tiesīgas izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un sodīt pie administratīvās atbildības saucamās personas, noteikt zemākus sodus par attiecīgajos pantos paredzēto sodu minimālajām robežām. Izņēmuma gadījums ir paredzēts LAPK 21.panta pirmajā daļā - *ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu*. Izskatāmajā gadījumā pieteicējas izdarīto administratīvo pārkāpumu - tabakas izstrādājumu pārdošana nepilngadīgai persona, nav pamata atzīt par maznozīmīgu. Sankcija par šāda veida pārkāpumu ir iekļauta LAPK 12 nodaļā „Administratīvie pārkāpumi tirdzniecības, pakalpojumu sniegšanas un finanšu jomā", tomēr šāda veida pārkāpums ir saistāms ar kopējo likumdevēja nostāju par aizliegumu nepilngadīgām personām pārdot tāda veida preces kā alkoholu un tabakas izstrādājumus, kas savukārt ir saistīt ar visas sabiedrības interesēm pasargāt un atturēt nepilngadīgas personas no šāda veida preču, kas nodara kaitējumu gan cilvēka fiziskajai (iekšējo orgānu, centrālās nervu sistēmas bojāšana intoksikācijas rezultātā), gan garīgajai veselībai (atkarība, centrālās nervu sistēmas bojāšana intoksikācijas rezultātā). Uz to, ka šāda veida administratīvais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, norāda arī likumdevēja noteiktā sankcija – minimālais sods Ls 200.

[14] Ievērojot norādītos apstākļus, tiesa atzīst, ka Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka 2007.gada 4.oktobra lēmums Nr.D57/1-32/9 ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums par tā atcelšanu ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz LAPK 286.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-290.pantu un 291.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

n o s p r i e d a :

noraidīt *K.J.* pieteikumu par Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka 2007.gada 4.oktobra lēmuma Nr.D57/1-32/9 atcelšanu un Rīgas pašvaldības policijas priekšnieka 2007.gada 4.oktobra lēmumu Nr.D57/1-32/9 atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis O.Priedītis